

Monogràfic

Inversió i estoc del capital a les comarques del sud de Catalunya

L'estoc de capital, entès com l'acumulació de béns físics, maquinària, infraestructures, tecnologia i capital humà, és un factor clau per augmentar la productivitat, fomentar la innovació i garantir un creixement sostingut en termes de benestar i sostenibilitat. Per a economies com la nostra, la inversió productiva i l'estoc de capital són dues palanques imprescindibles a l'hora d'impulsar la competitivitat en un entorn globalitzat i incert com l'actual.

Sense una estructura del capital adequada, les economies del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre no estaran en condicions de millorar els nivells d'eficiència, mantenir la seva competitivitat en els mercats exteriors i adaptar-se als nous paràmetres d'un model productiu més cohesionat i sostenible.

La base de dades sobre l'estoc de capital, elaborada per l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE),¹ ens permet observar les inversions i la composició de l'estoc de capital de la província de Tarragona des de 1995 fins a 2020. A fi de centrar-nos en les magnituds més rellevants per a l'activitat econòmica, presentarem dues dimensions. D'una banda, la inversió bruta feta per les empreses, les administracions i la població resident a Tarragona durant el període 1995-2020. De l'altra, la composició de l'estoc de capital net (a preus constants de 2015), que és el resultat de l'acumulació de les inversions després de deduir les amortitzacions. L'augment de l'estoc de capital a Tarragona segueix un camí semblant al de Catalunya, però se situa per sota del registrat en els països europeus capdavanters.

Des de la perspectiva catalana, entre el 2000 i el 2019, l'augment de la inversió productiva (maquinària, patents, programari informàtic, etc.) per ocupat s'ha situat per sota de la majoria de països de la zona euro i només per sobre d'Itàlia, Grècia, Portugal i el conjunt de l'economia espanyola. L'any 2019, la inversió productiva a Catalunya va ser de 4.169 euros per treballador, una xifra superior a la mitjana espanyola, però força per sota de països com Bèlgica, Àustria i Alemanya. La manca de convergència en termes d'inversió productiva limita la capacitat de l'economia catalana

La inversió productiva i l'estoc de capital són dues palanques imprescindibles a l'hora d'impulsar la competitivitat en un entorn globalitzat i incert com l'actual.

¹ Fundació BBVA i IVIE. L'estoc i els serveis del capital a Espanya i la distribució territorial i sectorial. Bilbao: València, març de 2024. Base de dades disponible a: <https://www.fbbva.es/bd/el-stock-y-los-servicios-del-capital-en-espana/>

per millorar els seus nivells de productivitat per treballador, un factor estretament vinculat amb el creixement econòmic i les millores en les condicions de vida de la ciutadania. Aquestes dades comparatives ens permet calibrar el gran esforç que caldria fer entre tots els actors locals per situar el conjunt de la demarcació de Tarragona en uns nivells semblants als registrats pels països europeus capdavanters.

En aquest monogràfic, abordarem la situació en què es troba el conjunt de les deu comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre des de tres perspectives. Primer, observarem l'evolució registrada per la inversió bruta de la demarcació durant el període 1995-2020. Després, farem una comparativa de la composició de l'estoc de capital, atès que és una dimensió cabdal del potencial de desenvolupament de les economies modernes. Finalment, analitzarem l'evolució de l'economia de Tarragona, que ha estat invertint en activitats relacionades amb R+D a fi d'acumular una sèrie d'actius intangibles vinculats al coneixement i a la innovació, imprescindibles en el món actual per poder competir a escala global.

La inversió de capital bruta de la província de Tarragona des de 1995.

La taula 1A mostra l'evolució de la inversió bruta real (en euros constants de 2015) de la província de Tarragona durant el període 1995-2020. La inversió bruta, coneguda també com a *formació bruta de capital*, és la despesa destinada a incrementar l'estoc de capital. Inclou la producció de nous béns de capital i la millora dels béns de capital existents, com ara maquinària, edificacions, terrenys, etc., que serveixen per fabricar béns de consum o altres béns de capital. Per la seva banda, el capital està format pel conjunt d'actius produïts prèviament —no oferts per la naturalesa—, duradors i productius acumulats gràcies a la inversió bruta realitzada prèviament. En definitiva, la inversió i la seva acumulació donen lloc al conjunt d'actius utilitzats directament en la producció de béns i serveis.

Una de les principals característiques de la inversió és la seva volatilitat, és a dir, que es tracta d'una variable econòmica que varia molt en funció de les condicions financeres, la inflació, el cicle econòmic i les perspectives d'empresaris i consumidors.

Taula 1A. Evolució de la inversió bruta (en milions d'euros)

	Tarragona		Catalunya	
	Total	Variació anual	Total	Variació anual
1995	2.957,54	-	25.728,67	-
1996	2.976,99	0,66%	26.089,66	1,40%
1997	3.181,40	6,87%	27.934,01	7,07%
1998	3.662,43	15,12%	31.021,15	11,05%
1999	4.566,03	24,67%	35.964,93	15,94%
2000	4.363,64	-4,43%	36.792,90	2,30%
2001	4.599,38	5,40%	37.382,28	1,60%
2002	4.902,17	6,58%	38.447,60	2,85%
2003	4.849,03	-1,08%	40.568,04	5,52%
2004	4.615,48	-4,82%	41.518,57	2,34%
2005	4.626,50	0,24%	42.592,15	2,59%
2006	4.959,82	7,20%	44.847,29	5,29%
2007	5.901,81	18,99%	47.060,73	4,94%
2008	4.523,19	-23,36%	48.020,42	2,04%
2009	3.839,87	-15,11%	39.347,38	-18,06%
2010	3.734,85	-2,74%	37.322,55	-5,15%
2011	3.600,22	-3,60%	37.388,37	0,18%
2012	3.171,64	-11,90%	31.486,97	-15,78%
2013	3.479,02	9,69%	32.139,18	2,07%
2014	3.473,61	-0,16%	34.994,78	8,89%
2015	3.854,22	10,96%	36.415,93	4,06%
2016	3.935,97	2,12%	36.153,06	-0,72%
2017	3.834,02	-2,59%	37.997,20	5,10%
2018	4.038,83	5,34%	39.200,95	3,17%
2019	4.567,71	13,09%	44.684,39	13,99%
2020	4.279,29	-6,31%	39.866,68	-10,78%

Nota: Milions euros preus 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IVIE.

A la taula 1A es pot comprovar que la inversió bruta de la província de Tarragona presenta un comportament molt erràtic. El 1995 va ser de 2,935 milions, però el *boom* immobiliari dels primers anys del segle XXI va fer que assolís els 5,901 milions el 2007. Per contra, les polítiques d'austeritat van provocar que caigués fins als 3,171 milions el 2012, tot i que es va anar recuperant a poc a poc fins a arribar als 4,279 milions l'any 2020. Malgrat aquesta recuperació, encara estem lluny d'assolir els nivells dels anys previs a l'esclat de la bombolla financera de 2007. Finalment, cal remarcar que la paràlisi de la pandèmia va ensorrar

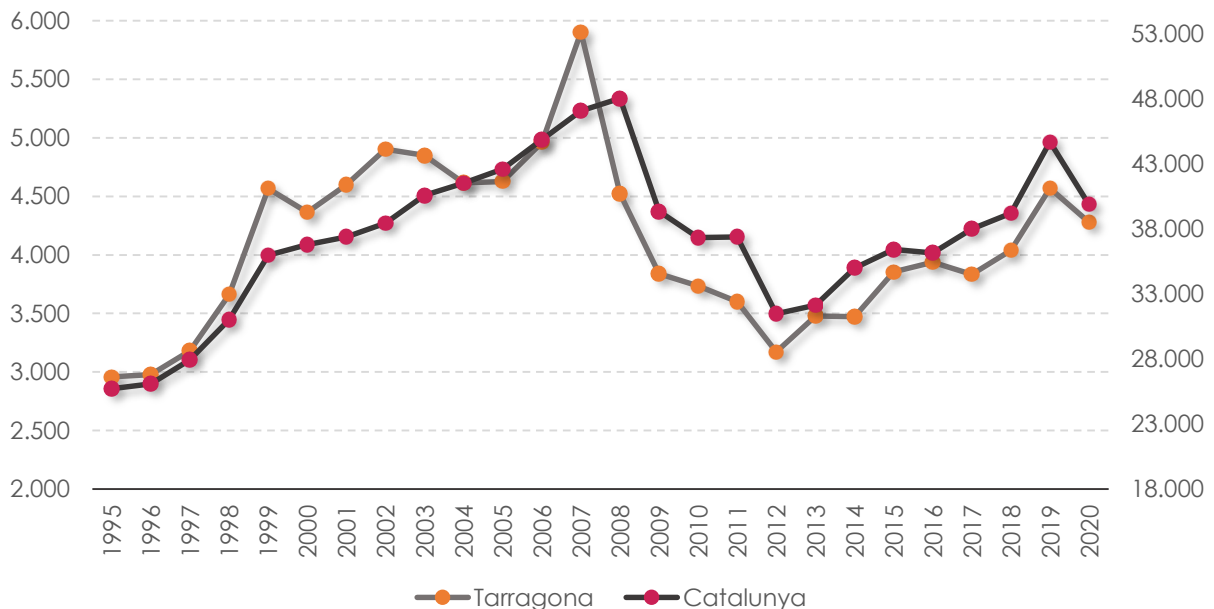
La inversió bruta de la província de Tarragona presenta un comportament molt erràtic.

bruscament els nivells de la inversió productiva, si bé les polítiques expansives vinculades als fons Next Generation EU, juntament amb el relaxament de la política monetària del BCE i les millores en les expectatives empresarials, fan preveure una recuperació de la inversió productiva.

Les dades de la taula 1A posen de manifest que l'esforç inversor a la província de Tarragona ha fluctuat de manera procíclica perquè la inversió és molt sensible a l'evolució de l'activitat econòmica i a les expectatives dels empresaris. Durant l'intens cicle protagonitzat per la inversió immobiliària (1995-2007), la inversió i la formació de capital van ser molt intenses per dues raons: per les grans expectatives dels inversors i, sobretot, pel comportament desfermat de la inversió residencial. Després de la crisi financera de 2008, la inversió bruta va caure força a Tarragona, tot i que va anar recuperant posicions abans de la pandèmia. Després de la COVID-19, la successió de tensions i conflictes bèl·lics ens ha endinsat en una mena de muntanya russa i ignorem quan en podrem sortir.

Les polítiques expansives vinculades als fons Next Generation EU, juntament amb el relaxament de la política monetària del BCE i les millores en les expectatives empresarials, fan preveure una recuperació de la inversió productiva.

Gràfic 1A. Inversió bruta de Tarragona i Catalunya (en milions d'euros)

Notes: Dades de Tarragona, a l'eix esquerre. Dades de Catalunya, a l'eix dret. Milions euros preus 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IVIE.

En analitzar les taxes de variació anual de les inversions brutes a Tarragona i Catalunya, es poden observar dos fets interessants. D'una

banda, la gran variabilitat al llarg del cicle econòmic. En el cas de Tarragona, l'any 1999 la dimensió de les inversions brutes va augmentar un 24,7% respecte a l'any anterior, mentre que l'any 2008 van registrar una caiguda del 23,9%. D'altra banda, si fem una anàlisi comparativa, s'observa que la dinàmica de les inversions brutes varia molt entre territoris. Així, mentre que l'any 2008 la inversió bruta de Tarragona va caure gairebé una quarta part, al conjunt de Catalunya es va mantenir estable fins a assolir un lleu augment del 2%. La composició productiva de cada territori esdevé un factor clau a la hora d'explicar les decisions d'inversió que prenen els seus actors econòmics.

Des d'una perspectiva temporal, a partir de 1995 la inversió va créixer de manera continuada i intensa fins a assolir un màxim el 2007. Després de la crisi financera, la inversió a Tarragona, igual que a Catalunya, va començar a caure de forma continuada fins a assolir el seu mínim l'any 2013. La recuperació dels anys següents i fins al 2019 va ser incompleta i es va veure bruscament frenada per la pandèmia, el 2020. La COVID-19 va suposar, de nou, un fort daltabaix en una variable tan dependent de la incertesa i les expectatives com és la inversió. La guerra entre Rússia i Ucraïna i les tensions internacionals no han afavorit en absolut la recuperació dels nivells inversors.

En termes comparatius, la inversió bruta es va comportar millor a Tarragona que a Catalunya durant la fase expansiva dels primers anys de segle, mentre que, després de la crisi financera, la seva trajectòria a Tarragona és més moderada que la registrada per la resta de províncies catalanes. Tal com indica la taula 2A, la inversió bruta de la província de Tarragona representava l'11,5% del conjunt català l'any 1995 i va escalar fins al 12,5% l'any 2007. Després, el seu pes sobre l'economia catalana es va anar moderant fins a situar-se en el 10,7% el 2020. En canvi, la trajectòria registrada per l'economia catalana segueix una senda molt diferent. L'any 1995 representava el 18,1% del total espanyol i el 2007, només el 16,3%, si bé va anar recuperant posicions fins a ascendir al 18,5% l'any 2020.

Les dades ens indiquen que l'estructura productiva del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre s'ha anat descapitalitzant després de la crisi financera del 2008.

Encara que un dels reptes de l'economia catalana, i també de les comarques del sud, sigui incrementar els nivells de capitalització quantitativament i qualitativament, en els darrers anys la tendència descendent de la inversió bruta s'ha traduït en una obsolescència

La inversió bruta de la província de Tarragona representava l'11,5% del conjunt català l'any 1995, el 12,5% l'any 2007 i el 10,7% el 2020.

L'estructura productiva del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre s'ha anat descapitalitzant després de la crisi financera del 2008.

productiva i una menor capacitat per absorbir les noves tecnologies digitals.

Taula 2A. Inversió bruta de Tarragona respecte a Catalunya i Espanya (1995-2020) (en milions d'euros)

	Tarragona / Catalunya	Catalunya / Espanya
1995	11,50	18,18
1996	11,41	18,00
1997	11,39	18,26
1998	11,81	18,30
1999	12,70	19,31
2000	11,86	18,37
2001	12,30	17,92
2002	12,75	17,71
2003	11,95	17,54
2004	11,12	17,16
2005	10,86	16,46
2006	11,06	16,17
2007	12,54	16,32
2008	9,42	17,40
2009	9,76	17,24
2010	10,01	17,28
2011	9,63	18,73
2012	10,07	17,03
2013	10,82	18,07
2014	9,93	18,90
2015	10,58	18,76
2016	10,89	18,20
2017	10,09	17,90
2018	10,30	17,37
2019	10,22	18,95
2020	10,73	18,58

Nota: Milions euros preus 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IVIE.

La composició de la inversió bruta a Tarragona

En aquest apartat observarem en què inverteixen les empreses tarragonines. Les dades de l'IVIE són molt detallades i permeten abordar molts components de la inversió. Tot i això, deixarem al marge les

inversions en habitatges i les infraestructures públiques per concentrar-nos en la inversió bruta productiva que duen a terme les empreses localitzades a la demarcació tarragonina. Per superar la restricció d'espai, ens ocuparem de dos grans components: els actius materials i els actius immaterials.

Els actius materials comprenen els vehicles de motor, la maquinària, els materials d'oficina i les xarxes de comunicacions, entre altres equipaments. Els actius immaterials, com diu el nom, comprenen les patents, els programes informàtics, l'R+D i els drets de propietat intel·lectual, entre altres actius relacionats amb el coneixement.

La taula 3A distribueix la inversió bruta productiva entre els dos components per a la província de Tarragona i per a Catalunya. Per fer una comparativa, s'inclou també el pes dels actius immaterials de Tarragona i Catalunya sobre el conjunt espanyol. Hi podem observar com, des del 1995, el pes dels actius immaterials no ha deixat de créixer. És a dir, cada vegada les nostres empreses inverteixen menys en maquinària i béns físics i més en coneixements. Aquesta evidència és particularment rellevant per entendre els canvis substancials que estan experimentant les nostres empreses, que estan immerses en un procés de digitalització intens. En altres paraules, aquelles empreses que inverteixen en recerca i desenvolupament, que patenten els seus invents i que contracten personal qualificat estan —i estaran— més ben posicionades per encarar una realitat productiva cada cop més centrada en les tecnologies digitals i les energies renovables.

S'observa que la inversió en actius materials de Tarragona, que representava l'11,5% del total l'any 1995, no va deixar de créixer fins a representar el 39,9% el 2013, tot i que després va perdre pes fins a suposar el 36,1% de la inversió bruta l'any 2020. La inversió en actius immaterials a Catalunya segueix un camí semblant, si bé sempre presenta un pes superior a la registrada a la província de Tarragona. Aquesta evidència ens permet fer dues consideracions: primer, que l'estructura productiva de Tarragona està escorada cap a indústries que requereixen una bona dotació de capital físic (química, energètica, agroalimentària, etc.); i segon, que la menor inversió comparativa en béns immaterials limita la capacitat local per acumular coneixement, adoptar les tecnologies i els mètodes més innovadors i crear sinergies col·lectives basades en la recerca i la innovació.

Taula 3A. Inversions en béns materials i immaterials (1995-2020)
 (en milions d'euros)

	Tarragona			Catalunya			Pes sobre Espanya (actius immaterials)	
	Actius materials	Actius immaterials	%	Actius materials	Actius immaterials	%	Tarragona	Catalunya
1995	2.085	241	11,6%	17.554	2.466	14,0%	2,2%	22,3%
1996	1.994	275	13,8%	17.475	2.597	14,9%	2,4%	22,4%
1997	2.256	288	12,8%	18.989	2.702	14,2%	2,4%	22,3%
1998	2.323	287	12,3%	20.070	2.858	14,2%	2,2%	21,9%
1999	2.973	379	12,8%	22.614	3.139	13,9%	2,7%	22,1%
2000	2.508	326	13,0%	22.284	3.175	14,2%	2,1%	20,6%
2001	2.785	336	12,1%	22.799	3.361	14,7%	2,0%	20,0%
2002	3.052	358	11,7%	23.611	3.750	15,9%	1,9%	20,1%
2003	2.556	403	15,8%	24.015	4.339	18,1%	1,9%	20,2%
2004	2.301	340	14,8%	24.664	4.561	18,5%	1,5%	20,5%
2005	2.212	367	16,6%	24.790	4.508	18,2%	1,6%	19,2%
2006	2.958	452	15,3%	27.189	4.935	18,1%	1,7%	19,0%
2007	3.861	620	16,1%	28.947	5.412	18,7%	2,2%	19,3%
2008	3.028	711	23,5%	31.443	6.138	19,5%	2,4%	20,8%
2009	2.538	722	28,5%	25.869	5.983	23,1%	2,5%	20,8%
2010	2.639	707	26,8%	25.041	6.463	25,8%	2,3%	20,6%
2011	2.269	631	27,8%	23.325	6.893	29,6%	2,0%	21,7%
2012	1.840	700	38,1%	18.550	6.929	37,4%	2,1%	21,0%
2013	2.179	868	39,9%	19.056	7.120	37,4%	2,7%	21,7%
2014	2.069	772	37,3%	19.287	7.633	39,6%	2,3%	22,4%
2015	2.387	928	38,9%	21.600	8.275	38,3%	2,6%	23,0%
2016	2.423	796	32,9%	22.314	8.359	37,5%	2,1%	22,1%
2017	2.186	799	36,6%	21.010	8.144	38,8%	2,1%	20,9%
2018	2.470	818	33,1%	21.785	8.012	36,8%	2,1%	20,4%
2019	2.966	921	31,0%	23.668	8.274	35,0%	2,3%	20,9%
2020	2.657	958	36,1%	21.465	8.354	38,9%	2,5%	21,7%

Notes: Actius materials sense habitatges; els actius immaterials comprenen el software, les inversions en R+D i la resta d'actius immaterials. Milions euros preus 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IVIE.

Aquestes consideracions queden novament avalades en observar el pes dels actius immaterials en el conjunt de l'economia espanyola. La inversió en actius materials feta a Tarragona representava el 2,2% del conjunt espanyol l'any 1995. A partir d'aquí té una tendència erràtica que sovint se situa per sota d'aquest nivell, tot i que es recupera una mica fins a

registrar un 2,5% l'any 2020. El recorregut de l'economia catalana és encara més desconcertant. El 1995, la inversió en actius immaterials era del 22,3% i va anar oscil·lant al llarg de tot el període fins a situar-se en el 21,7% l'any 2020.

Encara que l'economia catalana exhibeixi una renda per habitant, una productivitat i un potencial científic molt superiors a la mitjana espanyola, els pobres nivells assolits per la inversió en actius immaterials posen en relleu una mena de paradoxa catalana, segons la qual bona part del coneixement generat al territori es queda pel camí perquè la inversió en actius immaterials és incapaç de transformar la ciència en innovacions tangibles.

L'estructura de l'estoc de capital

En darrer terme, volem observar els principals components del capital a la província de Tarragona. El capital és un estoc que s'acumula al llarg dels anys gràcies a les inversions brutes i una vegada descomptades les amortitzacions pel seu ús. Els canvis en l'estructura de les inversions es traslladen lentament a l'estoc de capital, que també es transforma lentament perquè alguns actius acumulats en el passat són molt duradors. Observar els principals components de l'estoc de capital d'una determinada economia o empresa ens il·lustra molt sobre el què i el com de la seva existència.

A Tarragona, els habitatges representen el 48% de l'estoc de capital privat per les elevades inversions en habitatges que es van fer durant el boom immobiliari.

Taula 4A. Estructura de l'estoc de capital net en Tarragona i Catalunya (1995 i 2020) (en milions d'euros)

	Tarragona				Catalunya			
	1995	Pes	2020	Pes	1995	Pes	2020	Pes
0. Total	47.370,4	100,0%	80.612,4	100,0%	412.021,0	100,0%	729.406,6	100,0%
1. Actius materials	46.537,7	98,2%	77.326,2	95,9%	403.102,3	97,8%	699.127,6	95,8%
1.1. Habitatges	22.989,7	48,5%	38.863,6	48,2%	217.081,1	52,7%	363.665,6	49,9%
1.2. Altres construccions	18.677,2	39,4%	30.579,9	37,9%	146.362,7	35,5%	263.463,8	36,1%
1.3. Equip de transport	1.085,8	2,3%	1.462,8	1,8%	7.645,2	1,9%	15.170,4	2,1%
1.4. Maquinària, equip i altres actius	3.768,6	8,0%	6.201,6	7,7%	31.917,0	7,7%	55.908,7	7,7%
2. Actius immaterials	832,7	1,8%	3.286,2	4,1%	8.918,7	2,2%	30.279,0	4,2%
2.1. Software	215,3	0,5%	1.047,7	1,3%	2.383,6	0,6%	10.332,9	1,4%
2.2. Altres actius immaterials	617,4	1,3%	2.238,5	2,8%	6.535,2	1,6%	19.946,1	2,7%
2.2.1. R+D	450,4	1,0%	1.792,8	2,2%	4.872,3	1,2%	15.681,7	2,1%
2.2.2. Resta d'actius immaterials	167,1	0,4%	445,7	0,6%	1.662,8	0,4%	4.264,4	0,6%

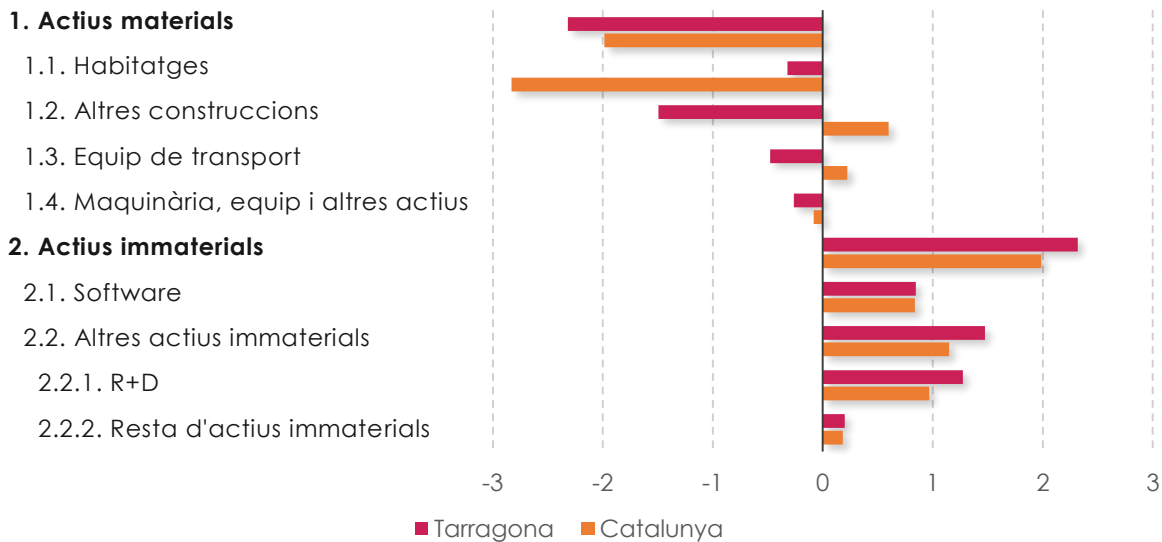
Notes: Total de l'estoc de capital net amb l'habitatge. Milions euros preus 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IMIE.

Crida l'atenció el gran pes dels habitatges, cosa que no ens hauria de sorprendre ateses les grans inversions que fem les famílies al llarg de tota la nostra vida productiva. A Tarragona, els habitatges representen entorn del 48% de l'estoc de capital privat. Aquesta participació es manté força estable al llarg del període d'observació, entre 1995 i 2020, i sempre per sota del pes assolit al conjunt de Catalunya. El gran pes dels actius relacionats amb la construcció s'explica per les elevades inversions en habitatges que es van realitzar durant el *boom* immobiliari dels primers anys del segle actual. En tenir una vida molt llarga, aquests equipaments immobiliaris continuaran pesant molt en l'estoc actual.

Si, a més dels habitatges, considerem la resta de construccions (infraestructures viàries, ferroviàries, ports, aeroports, etc.), la participació d'aquests equipaments sobre l'estoc de capital total encara és més considerable. La partida de la resta de construccions ascendia al 37,9% a Tarragona i al 35,5% a Catalunya l'any 1995, i al 37,9% i al 36,1% respectivament, l'any 2020.

Gràfic 2A. Evolució de l'estructura de l'estoc de capital a Tarragona i Catalunya. Variació entre 1995 i 2020 (%)

Nota: Preus de 2015. Total de l'estoc de capital net amb l'habitatge.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IMIE.

Tot i el relleu dels béns residencials i les infraestructures, en aquest apartat ens interessen més la resta de partides, que agrupen les inversions productives fetes per empreses, institucions i particulars. En relació amb els vehicles de transport, les màquines i la resta d'equips productius, s'aprecia una pèrdua de pes tant a Tarragona com a

Catalunya, mentre que la participació dels béns intangibles en el conjunt de l'estoc de capital és cada vegada més rellevant.

Taula 5A. Inversió bruta en R+D (en milions d'euros)

	Tarragona		Catalunya		Espanya	
	Milions d'euros	Variació anual	Milions d'euros	Variació anual	Milions d'euros	Variació anual
1996	135	14.12%	1.182	-1.32%	5.094	1.70%
1997	149	10.79%	1.255	6.13%	5.348	4.99%
1998	134	-10.34%	1.323	5.40%	5.582	4.38%
1999	167	25.05%	1.335	0.96%	5.528	-0.97%
2000	153	-8.66%	1.469	9.99%	6.239	12.86%
2001	138	-9.73%	1.463	-0.39%	6.431	3.08%
2002	165	19.63%	1.731	18.34%	7.472	16.19%
2003	224	35.96%	2.184	26.16%	9.269	24.05%
2004	172	-23.22%	2.226	1.92%	9.146	-1.33%
2005	218	26.59%	2.322	4.31%	9.918	8.44%
2006	235	7.79%	2.482	6.89%	11.175	12.67%
2007	338	43.76%	2.677	7.85%	11.869	6.21%
2008	400	18.30%	3.006	12.29%	12.841	8.19%
2009	443	10.68%	3.191	6.17%	13.316	3.70%
2010	392	-11.48%	3.179	-0.37%	14.209	6.71%
2011	354	-9.55%	3.308	4.04%	13.878	-2.33%
2012	356	0.51%	3.313	0.16%	14.105	1.64%
2013	424	19.16%	3.159	-4.65%	13.466	-4.53%
2014	349	-17.65%	3.262	3.26%	13.663	1.46%
2015	419	19.87%	3.466	6.25%	13.817	1.13%
2016	400	-4.56%	3.548	2.37%	13.951	0.97%
2017	364	-8.90%	3.534	-0.39%	14.730	5.58%
2018	415	13.93%	3.727	5.46%	15.317	3.99%
2019	436	4.96%	3.721	-0.17%	15.442	0.82%
2020	436	-0.02%	3.749	0.76%	15.487	0.29%
Taxes de variació del període						
1995-2000		4.91%		3.76%		4.09%
2001-2007		20.71%		11.85%		12.08%
2008-2014		-1.80%		1.22%		0.91%
2015-2020		0.66%		1.36%		2.01%
1995-2020		10.76%		8.52%		8.37%

Notes: Dades en milions d'euros. Preus de 2015.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IVIE.

Finalment, per percebre l'esforç inversor que duen a terme les empreses i les institucions públiques a l'hora d'apostar per una economia basada en el coneixement, veurem les inversions en R+D fetes per Tarragona, Catalunya i Espanya al llarg del període en observació. La inversió bruta en R+D, en preus constants, presenta una clara tendència alcista al llarg del període comprès entre 1995 i 2020 en els tres àmbits contemplats. Pel que fa a la demarcació de Tarragona, destaca el gran esforç inversor en R+D realitzat durant la primera dècada, mentre que el ritme inversor cau en picat durant el període de les polítiques d'austeritat. En el cas de Catalunya i Espanya, el creixement és important durant el període 2001 i 2007, mentre que la caiguda de les inversions és molt més dràstica arran de les polítiques restrictives dels anys posteriors a la crisi.

Tarragona va registrar una taxa anual de creixement de les inversions en R+D del 5,79% durant el període 1995-2020, un punt per sobre de Catalunya i l'Estat espanyol.

Durant els 25 anys observats el balanç és força positiu, especialment per a Tarragona, que registra una taxa anual de creixement de les inversions en R+D del 10,76% durant el període 1995-2020, un punt per damunt de la taxa mitjana registrada a Catalunya (8,52%) i l'Estat espanyol (8,37%).

Després d'analitzar l'evolució de la inversió productiva i l'estructura del capital a la demarcació de Tarragona, podem afirmar que la inversió en capital és clau per superar reptes estructurals com reduir la tradicional bretxa de productivitat respecte a les economies veïnes, fomentar la innovació i la recerca, impulsar l'adopció de tecnologies digitals avançades o accelerar la transició cap a una economia verda i digital. Aquestes inversions no només augmenten la productivitat del capital tangible, sinó també la del capital intangible, com el coneixement i la innovació, autèntics motors del creixement en les economies més avançades.

L'economia de Tarragona ha exhibit un bon ritme inversor durant els primers anys del segle XXI, però des de la crisi financera del 2008 aquest esforç ha estat més irregular. És urgent un compromís ferm cap a les inversions intangibles, aquelles que impulsen àmbits crucials com el programari informàtic, les tecnologies digitals, la recerca, l'R+D, les patents i la innovació que arriba al mercat.

Ara més que mai, és essencial apostar per les inversions productives, especialment aquelles vinculades al coneixement, per transformar profundament la composició del capital i crear les bases d'un model productiu modern, sostenible i competitiu. Aquest model ha de garantir als ciutadans oportunitats laborals més atractives i una qualitat de vida envejable, a fi de convertir el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre en tot un referent de progrés i benestar.